

70 éves a Magyar Tudományos Akadémia Kémiai Tudományok Osztálya

Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya születése napjának 1951. december 10 tekinthető. Az 50. születésnapot 2001. május 9-én megrendezett ülésen ünnepeltük, melyen Holló János akadémikus, az osztály akkori korelnöke elnökölt. Glatz Ferenc, az Akadémia az idő szerinti elnöke tartott az ilyenkor szokásosnál nagyobb szabású és gondolat-gazdagabb megnyitót, amelyben leírta a kémia szerepét az emberiség történelmének, civilizációjának alakulásában. Az ünnepi beszédet az osztály akkori elnöke, Görög Sándor tartotta „Kémiai Tudományok Osztálya: múlt, jelen, jövő” címmel. Ennek az előadásnak szövege a mai napig is olvasható az osztály honlapján. Hargittai István akadémikus korreferátuma a világ kémiai kutatásának trendjeivel, Kőrös Endréé pedig a magyar kutatók szerepével foglalkozott.

Az 50 éves jubileumi ülés programja
2001. május 9.

Glatz Ferenc: Ünnepi megnyitó előadás

Görög Sándor: Kémiai Tudományok Osztálya – múlt, jelen, jövő

Hargittai István: A világ kémiai kutatásának trendjei

Kőrös Endre: A magyar kémiai kutatás kiemelkedő eredményei

Az osztály összetételének változását az elmúlt két évtizedben a táblázat mutatja. Látható, hogy 2004-ben Antus Sándor, Hargittai Magdolna, Nyiredy Szabolcs és Pukánszky Béla, 2007-ben Fülöp Ferenc, Horvai György és Zrinyi Miklós, 2010-ben Hermeicz István, Hudecz Ferenc és Perczel András, 2013-ban Huszthy Péter, Iván Béla és Kövér Katalin, 2016-ban Felinger Attila és Kollár László, 2019-ben pedig Hohmann Judit, Keserű György Miklós és Nyulászi László lettek osztályunk levelező, a 2013-ig megválasztott levelező tagjaink pedig ezt követően két ciklus után rendes tagok. A felsoroltak valamennyien kiváló kémikusok, akikkel az osztály sokat erősödött. Bár a halál az élet természetes befejezése, mégis nagy szomorúsággal sorolom fel a 2001 óta elhunyt kedves tagtársainkat, barátainkat: Bartók Mihály, Beck Mihály, Benedek Pál, Bérces Tibor, Burger Kálmán, Farkas József, Fodor Gábor, Fonyó Zsolt, Gyarmati István, Hermeicz István, Holló János, Hollósi Miklós, Inczedy János, Kálmán Alajos, Kőrös Endre, Lempert Károly, Lipták András, Márta Ferenc, Medzihradszky Kálmán, Nagy Ferenc, Nyiredy Szabolcs, Pungor Ernő, Solymosi Frigyes, Szabadvány Ferenc, Szántay Csaba, Tóth Klára és Vértes Attila.

Az osztály külső és tiszteleti tagjai növelik az osztály dicsőségét. Sokan közülük aktívan részt vesznek az osztály munkájában. A *kurzívval* szedetteket 2019-ben választottuk meg.

Külső tagok	Tiszteleti tagok
B. Nagy János	Balabaan, Alexandru
Bodor Miklós	Caglioti, Luciano
Csizmadia Imre	Freund, Hans-Joachim
Guttman András	<i>Futaki, Shiroh</i>
<i>Horváth István Tamás</i>	<i>Gellman, Samuel H.</i>
<i>Jakab Tóth Éva</i>	Haiduc, Ionel
Kennedy P. József	Karger, Barry L.
Mezey Pál	Lee, Yuan-Tseh
<i>Novák Béla</i>	Lehn, Jean-Marie
Pauncz Rezső	Oro Giral, Luis Antonio
Pavláth E. Attila	Polanyi, John C.
Pozsgay Vince	Rebek, Julius
Pretsch Ernő	Somorjai Gábor A.
Pulay Péter	Tietze, Lutz F.
Stang Péter	Van der Plas, Henk C.
Szabó Attila	Wagner, Hildebert
Tóth István	Wüthrich, Kurt
Vancsó Gyula	
Vígh Gyula	

Mindez sorrendben Görög Sándor, Medzihradzky Kálmán, Joó Ferenc és Fülöp Ferenc és Perczel András osztályelnöksége alatt történt.. Az Akadémiai Törvény szerint a köztestület nem akadémikus tagjai jogaikat képviselő útján gyakorolják. Képviselőiket – maximum két alkalommal – hároméves ciklusra választják. Ebben a két évtizedben az osztály közgyűlési képviselői voltak (a *dőlt betűvel írtak két ciklusban*):

Abonyi János, az MTA doktora, Bányai István, az MTA doktora, Bartha László kandidátus, Bazsa György, a kémiai tudományok doktora, Bélafiné Bakó Katalin, az MTA doktora, Belina Károly kandidátus, Biró György, a kémiai tudományok doktora, Borbás Anikó, az MTA doktora, Borsa Judit, kandidátus, Cserhalmi Zsuzsanna PhD, Deák Gyula, kandidátus, Drahos László PhD, E. Kövér Katalin, az MTA doktora, Fábrián István, az MTA doktora, Felinger Attila, az MTA doktora, Fülöp Ferenc, az MTA doktora, Gáspár Vilmos, az MTA doktora, Gazdag Mária PhD, Gelencsér Éva kandidátus, Greiner István, kandidátus, Hajós György, a kémiai tudományok doktora, Halász Anna, az MTA doktora, Hannus István, az MTA doktora, Hermeicz István, az MTA doktora, Hlavay József, a kémiai tudományok doktora, Hohmann Judit, az MTA doktora, Homonnay Zoltán, az MTA doktora, Horvai György, az MTA doktora, Horváth Attila, a kémiai tudományok doktora, Horváth Dezső, az MTA doktora, Horváth Géza, kandidátus, Hudecz Ferenc, az MTA doktora, Huszthy Péter, az MTA doktora, Idei Miklós, az MTA doktora, Inzelt György, a kémiai tud. doktora, Kéki Sándor, az MTA doktora, Kalas György, a kémiai tudományok doktora, Keglevich György, az MTA doktora, Keserő György Miklós, az MTA doktora, Keszei Ernő, az MTA doktora, Kilár Ferenc, az MTA doktora, Kiricsi Imre, a kémiai tudományok doktora, Kiss Tamás, az MTA doktora, Kiss Éva, az MTA doktora, Kiss Loránd, az MTA doktora, Klebovich Imre, az MTA doktora, Kónya Zoltán, az MTA doktora, Kotschy András, az MTA doktora, Kristóf János, a kémiai tud. doktora, Kuzmann János, a kémiai tudományok doktora, Kurtán Tibor, az MTA doktora, Lázár Károly, a kémiai tud. doktora, Lendvay György, az MTA doktora, Lente Gábor, az MTA doktora, Marosi György, az MTA doktora, Marton Gyula, kandidátus, Mátyus Péter, az MTA doktora, Mizsey Péter, az MTA doktora, Moczó János PhD, Nagy Miklós PhD, Nagypál István, a kémiai tudományok doktora, Noszál Béla, az MTA doktora, Nyulászi László, az MTA doktora, Pálinkó István, az MTA doktora, Patonay Tamás, az MTA doktora, Perczel András az MTA doktora, Pokol György, a kémiai tudományok doktora, Renner Károly PhD, Salgó András, az MTA doktora, Salma Imre, az MTA doktora, Somsák László, az MTA doktora, Schay Zoltán, a kémiai tudományok doktora, Simonné Sarkadi Livia, az MTA doktora, Szántay Csaba, az MTA doktora, Szarka András, az MTA doktora, Szépvölgyi János, az MTA doktora, Szente Lajos, az MTA doktora, Takács Erzsébet, az MTA doktora, Takácsné Novák Krisztina, az MTA doktora, Tömösközi Sándor, kandidátus, Tömösközine Farkas Rita PhD, Turányi Tamás, az MTA doktora, Várnagy Katalin, az MTA doktora, Wojnárovits László, a kémiai tudományok doktora, Wölfling János, az MTA doktora, Záray Gyula, a kémiai tudományok doktora, Zrínyi Miklós, az MTA doktora, Zsuga Miklós, az MTA doktora.

Említésre érdemes, hogy milyen eredményeket értünk el az Elnökség által szorgalmazott területeken: a nők és a vidéki akadémikusok számarányának növelése területén. 2001-ben egyetlen, most pedig három nő tagja van osztályunknak. A vidéki akadémikusok száma nyolcra tízre emelkedett.

Ennek a rövid összeállításnak a keretei természetesen nem teszik lehetővé, hogy ismertessem, értékelhessem az osztály tagjainak ez alatt a 20 év alatt elért tudományos eredményeit. Áttekintve a tagok publikációs tevékenységét, megállapítható, hogy a tudományos

teljesítmény változatlanul kiváló. Az 50. születésnap alkalmából írt, honlapunkon máig olvasható összefoglalóm a következő mondattal zárul: „Remélem, nem tekintik kincstári optimizmusnak, ha most kifejezem azt a meggyőződésemet, hogy 50 éves eredményes munka után minden nehézség ellenére sikerül megvetnünk egy újabb 50 éves fejlődés alapjait, aminek eredményeként a 2051-es jubileumi ülésen a most még minden bizonnyal valamelyik általános iskola padjában ülő ünnepi szónok még az eddigieknél is fényesebb eredményekről számolhat majd be.” Ugyanez írható le most, a 70. születésnap alkalmából azzal a különbséggel, hogy a 2051-es leendő osztályelnökünk minden valószínűség szerint már valamelyik egyetemen tanul vagy pályakezdő egy kémiai kutatással foglalkozó munkahelyen.

Görög Sándor és Bazsa György